

Gode muligheter for mer norsk hvitløk

Datum 13.10.2026

Subjekt NIBIO

Autor Morten Günther

E-mail pia.heltoft@nibio.no

Telefon +47 92080939

Kontakt <div> <h5>KONTAKTPERSON</h5> <div> <div> <div> <div></div> </div> </div> </div>
<div> <p> Pia Heltoft Thomsen
 Forsker - Divisjon for matproduksjon og samfunn </p>
<p> (+47) 920 80 939 pia.heltoft@nibio.no
Kontorsted: Apelsvoll </p> </div> </div>

Region Norway

Kategori Agriculture, Crop growing, Science and research

NIBIO har for første gang testet dyrking av hvitløk på Apelsvoll. Resultatene fra forsøkene er lovende: Plantene har gitt store og fine hvitløkshoder, og forskerne ser gode muligheter for økt norsk produksjon.

- Vi er godt fornøyde med resultatene. Vi fikk store, fine hvitløk ut, forteller NIBIO-forsker Pia Heltoft Thomsen.

Dette er første gang NIBIO har hatt forsøk med hvitløk på Apelsvoll. Forskerne har hatt to forsøksfelt: ett sortsfelt og ett felt der de har undersøkt hvordan man kan effektivisere produksjon av norsk settehvithløk.

Settehvithløksfeltet på Apelsvoll. Foto: Pia Heltoft Thomsen

Importerer om lag 1500 tonn hvitløk hvert år

Om lag 1500 tonn hvitløk importeres til Norge hvert år, hovedsakelig fra Kina, Spania og Argentina. Det er lite kommersiell dyrking av hvitløk i Norge, men siden 2024 har fire produsenter i Stangeområdet forsøkt seg med kommersiell hvitløkdyrking.

- Det finnes altså et marked og en gryende norsk produksjon, men norske produsenter må i stor grad selv finne ut av hvordan de skal dyrke, forteller forskeren. Det er derfor vi har satt i gang forsøkene på Apelsvoll.

Det er mange agronomiske spørsmål forskerne trenger å finne svar på: Når skal hvitløken settes? Hvor mye skal den gjødsles? Hvordan håndterer man ugras? Hvor mye skal hvitløken vannes gjennom sesongen? Og når skal den høstes?

Utstilling av hvitløk under årets markdag på Apelsvoll i midten av august. Foto: Pia Heltoft Thomsen

Hvilke sorter fungerer best i Norge?

Det første forskerne ønsker å finne ut, er hvilke sorter som egner seg best under norske forhold. I årets forsøk har de testet fem ulike sorter: én hardneck-sort og fire softneck-sorter.

- I samarbeid med NORGRO og produsentene har vi valgt ut de sortene vi tror kan egne seg best, forklarer Thomsen.

- Dette er de samme sortene som de norske kommersielle produsentene har startet opp med.

Selv om hardneck-sortene på forhånd kunne se ut til å være godt egnet til norsk klima, tyder forskernes resultater på at bildet er mer nyansert. Flere av softneck-sortene har gitt gode avlinger, men noen av dem ser ut til å bli stresset under norske forhold. Det viser seg blant annet ved at plantene sprekker opp og danner såkalte luftløk.

De fem sortene som er testet på Apelsvoll, er importert via Spania og Nederland. Nå vil forskerne utvide sortsmaterialet.

Heltoft har nylig vært i kontakt med en foredler i Litauen, som skal sende over sorter for testing.

- Det kan jo hende at de sortene egner seg bedre hos oss enn de spanske. Det blir neste trinn.

Høsting av hvitløk. Foto: Pia Heltoft Thomsen

Hvitløk dyrkes fra høst til vår

Hvitløk formeres vanligvis vegetativt. Det vil si at man planter enkeltfedd, ikke frø. Hvert fedd utvikler seg til et nytt hvitløkshode med flere fedd.

- I Norge plantes hvitløk som regel i september-oktober, før frosten kommer. Utplantingen må skje så tidlig at feddene rekker å utvikle et godt rotsystem, men samtidig vil vi ha minst mulig grønt bladverk over bakken før frosten og snøen kommer, forteller Thomsen.

Hvitløk tåler kulde ganske godt, og vinteren er faktisk en viktig del av utviklingen. Mange sorter trenger en periode med kulde for å danne et ordentlig hvitløkshode med separate fedd. Når snøen begynner å smelte om våren, er plantene allerede godt i gang.

Veksten fortsetter gjennom våren og sommeren, fram til høsting i juli-august. Deretter må hvitløken tørkes i flere uker før den er klar for lagring.

Tørking av hvitløk. Foto: Pia Heltoft Thomsen

Kan norsk settehvitløk produseres raskere?

Vanligvis planter man altså ett og ett hvitløksfedd om høsten. Skal man bruke avlingen som settehvitløk, tar det altså lang tid å bygge opp tilstrekkelig mengde plantemateriale.

Det finnes imidlertid en annen og raskere måte å gjøre det på:

Hardneck-hvitløk kan danne små bulbiller i blomsterstanden. Bulbiller er vegetative formeringsorganer som kan plantes og utvikle seg til ny settehvitløk.

- Hvis man setter ut bulbillene om våren, kan man ha en settehvitløk klare allerede samme høst. Og ferdige hvitløk vil være klare allerede sommeren etter. Normalt ville man satt ut ett og ett fedd om høsten, men da ville det gå et helt år før man hadde settehvitløk klar for utplanting høsten etter.

- Det er ganske fascinerende å se hvordan de små bulbillene, som ikke er større enn små hvetekorn, faktisk blir til store, fine settehvitoløk som vi kan jobbe videre med.

Hver enkelt plante lager kanskje opptil 200 bulbiller. Dermed kan man raskt øke mengden plantemateriale dersom man tar utgangspunkt i bulbiller i stedet for fedd.

- Denne metoden kan gjøre det mulig for norske dyrkere å produsere sin egen settehvitoløk. Det kan også ha betydning for plantehelsen, fordi egenprodusert settehvitoløk gjør det lettere å kontrollere plantematerialet for virus og andre sykdommer, forklarer Thomsen.

Fra bulbille til settehvitoløk. Foto: Pia Heltoft Thomsen

Sorten 'Valdres' populær blant hobbydyrkere

Det er ikke bare profesjonelle produsenter som interesserer seg for norsk hvitoløk. Veksten er lett å dyrke og har derfor blitt svært populær også blant norske hageentusiaster. Det hele begynte med at Anders Nordrum for mange år siden mottok en hvitoløksort fra en hviterussisk munk. Denne ble oppformert og kalles i dag for 'Valdres'.

- Sorten vokser seg stor og ser ut til å ha enormt potensiale, forteller Heltoft.

- Vi har ikke hatt «Valdres» med i sortstesting, men i forsøket med produksjon av settehvitoløk har vi tatt utgangspunkt i denne sorten.

De første resultatene fra Apelsvoll tyder på at det finnes gode muligheter for å dyrke hvitoløk i Norge. Nå skal forskerne lære mer om hvilke sorter som fungerer best, og hvordan dyrkingen kan optimaliseres.

<https://www.nibio.no/nyheter/2026/gode-muligheter-for-mer-norsk-hvitlok>